Europa-Parlamentet
2024-2029

VEDTAGNE TEKSTER

P10_TA(2025)0136

Elnet: rygraden i EU's energisystem

Europa-Parlamentets beslutning af 19. juni 2025 om elnet: rygraden i EU's energisystem (2025/2006(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 194,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 8. juli 2020 med titlen "Styrkelse af en klimaneutral økonomi: En EU-strategi for integration af energisystemet" (COM(2020)0299),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 28. november 2023 med titlen "Net, den manglende forbindelse – en EU-handlingsplan for net" (COM(2023)0757),

– der henviser til Kommissionens rapport fra januar 2025 med titlen "Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy" (Behov for investeringer i den europæiske energiinfrastruktur for at muliggøre en dekarboniseret økonomi)[1],

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 26. februar 2025 med titlen "Handlingsplan for energi til overkommelige priser – Udnyttelse af energiunionens sande værdi for at sikre alle europæere effektiv og ren energi til overkommelige priser" (COM(2025)0079),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 26. februar 2025 med titlen "Aftalen om ren industri: en fælles køreplan for dekarbonisering og konkurrenceevne" (COM(2025)0085),

---

1 Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Energi, Artelys, LBST, Trinomics, Finesso, A. et al., *Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy – Final report*, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2025.

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 5. marts 2025 med titlen "Industrihandlingsplan for den europæiske bilindustri" (COM(2025)0095),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1153 af 7. juli 2021 om oprettelse af Connecting Europe-faciliteten og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1316/2013 og (EU) nr. 283/2014[1] (CEF-forordningen),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/869 af 30. maj 2022 om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur, om ændring af forordning (EF) nr. 715/2009, (EU) 2019/942 og (EU) 2019/943 og af direktiv 2009/73/EF og (EU) 2019/944 og om ophævelse af forordning (EU) nr. 347/2013[2] (TEN-E-forordningen),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 af 5. juni 2019 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ændring af direktiv 2012/27/EU[3],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet[4],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/2413 af 18. oktober 2023 om ændring af direktiv (EU) 2018/2001, forordning (EU) 2018/1999 og direktiv 98/70/EF for så vidt angår fremme af energi fra vedvarende energikilder og om ophævelse af Rådets direktiv (EU) 2015/652[5] (direktivet om vedvarende energi),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1275 af 24. april 2024 om bygningers energimæssige ydeevne[6],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1711 af 13. juni 2024 om ændring af direktiv (EU) 2018/2001

---

1 EUT L 249 af 14.7.2021, s. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj.
2 EUT L 152 af 3.6.2022, s. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj.
3 EUT L 158 af 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.
4 EUT L 158 af 14.6.2019, s. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.
5 EUT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj.
6 EUT L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj.

og (EU) 2019/944 for så vidt angår forbedring af udformningen af Unionens elektricitetsmarked[1],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1747 af 13. juni 2024 om ændring af forordning (EU) 2019/942 og (EU) 2019/943 for så vidt angår forbedring af udformningen af Unionens elektricitetsmarked[2] (forordningen om udformningen af Unionens elektricitetsmarked (EMD-forordningen)),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1999 af 11. december 2018 om forvaltning af energiunionen og klimaindsatsen, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 663/2009 og (EF) nr. 715/2009, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/22/EF, 98/70/EF, 2009/31/EF, 2009/73/EF, 2010/31/EU, 2012/27/EU og 2013/30/EU, Rådets direktiv 2009/119/EF og (EU) 2015/652 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 525/2013[3], som afspejler EU's elsammenkoblingsmål,

– der henviser til Rådets konklusioner om fremme af bæredygtig elnetinfrastruktur som godkendt af Rådet (transport, telekommunikation og energi) på samlingen den 30. maj 2024,

– der henviser til sin beslutning af 10. juli 2020 om en omfattende europæisk strategi for energilagring[4],

– der henviser til sin beslutning af 19. maj 2021 om en europæisk strategi for integration af energisystemer[5],

– der henviser til rapporten fra januar 2023 fra Den Europæiske Unions Agentur for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (ACER) om metoder til fastsættelse af tariffer for eltransmission og -distribution i Europa,

– der henviser til ACER's rapport af 19. december 2023 med titlen "Demand response and other distributed energy resources: what barriers are holding them back?" (Efterspørgselsreaktion og andre distribuerede energiressourcer: Hvilke barrierer holder dem tilbage?),

– der henviser til rapporten fra april 2025 fra det europæiske net af transmissionssystemoperatører for elektricitet (ENTSO-E) med titlen

---

1 EUT L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj.
2 EUT L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj.
3 EUT L 328 af 21.12.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj.
4 EUT C 371 af 15.9.2021, s. 58.
5 EUT C 15 af 12.1.2022, s. 45.

"Bidding Zone Review of the 2025 Target Year" (Gennemgang af budområder for 2025-målåret)[1],

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

– der henviser til betænkning fra Udvalget om Industri, Forskning og Energi (A10-0091/2025),

A. der henviser til, at elnet er afgørende, for at Unionen kan gennemføre omstillingen til ren energi og levere vedvarende energi, samtidig med at den økonomiske vækst og velstand støttes; der henviser til, at ineffektivitet og mangel på fuld integration har en negativ indvirkning på energipriserne for forbrugere og virksomheder;

B. der henviser til, at der i lyset af den stigende efterspørgsel efter elektricitet er behov for betydelige investeringer og opgraderinger sammen med myndighedstilsyn for at øge den grænseoverskridende og nationale transmissionskapacitet og modernisere infrastrukturen og sikre et dekarboniseret, fleksibelt, mere decentraliseret, digitaliseret og modstandsdygtigt elektricitetssystem;

C. der henviser til, at dårlige forbindelser og flaskehalse i nettet er blandt hovedårsagerne til, at EU ikke fuldt ud kan drage fordel af den betydelige installerede vind- og solenergikapacitet og derved sikre overkommelige priser for husholdninger og industri; der henviser til, at manglen på stærk sammenkobling mellem regioner med forskellige naturlige og klimatiske karakteristika fører til overproduktion af energi og administrative begrænsninger af produktionen af vedvarende energi i nogle regioner, mens andre regioner kæmper med utilstrækkelig forsyning og høje priser;

D. der henviser til, at transmissionssystemoperatører (TSO'er) er afgørende for at integrere vedvarende offshoreenergi i EU's net, især for dem, der er forbundet med mere end ét marked; der henviser til, at der, hvis TSO'erne ikke leverer den aftalte netkapacitet, bør udbetales kompensation til udviklerne for tabt eksportkapacitet, hvilket bør finansieres gennem flaskehalsindtægter; der henviser til, at en sådan kompensation bør deles retfærdigt mellem TSO'erne og være i overensstemmelse med principperne om ikkediskrimination og maksimering af grænseoverskridende handel; der henviser til, at dette understreger vigtigheden af at opretholde et fungerende

---

[1] Det europæiske net af transmissionssystemoperatører for elektricitet (ENTSO-E), "Bidding Zone Review of the 2025 Target Year", april 2025, https://eepublicdownloads.blob.core.windows.net/public-cdn-container/clean-documents/Network%20codes%20documents/NC%20CACM/BZR/2025/Bidding_Zone_Review_of_the_2025_Target_Year.pdf.

stamnet af samkøringslinjer, da fejl i samkøringskapaciteten kan medføre omkostninger for både producenter og TSO'er;

E. der henviser til, at Europa kun kan nå sine mål for dekarbonisering, hvis der er en koordineret, fælleseuropæisk tilgang til planlægning af elsystemet, der forbinder grænser, sektorer og regioner;

F. der henviser til, at planlægningen af eltransmissions- og distributionsnet skal koordineres for at sikre en effektiv udvikling af EU's elsystem;

G. der henviser til, at EU's elnet blev bygget til en økonomi i det 20. århundrede baseret på centraliseret elproduktion med fossile brændstoffer og skal moderniseres for at opfylde kravene i en digitaliseret økonomi med øget elektrificering og en større andel decentrale og variable vedvarende energikilder;

H. der henviser til, at grænseoverskridende samkøringslinjer og transmissions- og distributionsinfrastruktur er afgørende for at integrere vedvarende energi, reducere omkostningerne for de europæiske forbrugere og øge energiforsyningssikkerheden;

I. der henviser til, at projekter vedrørende eldistributionsnet allerede kan modtage støtte fra Connecting Europe-faciliteten – energi (CEF-E); der henviser til, at der under den seneste liste over projekter af fælles interesse imidlertid kun er afsat en lille andel til distributionsnet; der henviser til, at CEF-E i højere grad bør afspejle den rolle, som distributionsnet spiller for opfyldelsen af EU's energi- og klimamål;

J. der henviser til, at ENTSO-E har beregnet, at investeringer i grænseoverskridende elektricitet for 13 mia. EUR om året indtil 2050 vil reducere systemomkostningerne med 23 mia. EUR om året;

K. der henviser til, at princippet om energieffektivitet først er et grundlæggende princip i EU's energipolitik og er juridisk bindende; der henviser til, at en korrekt gennemførelse af dette princip vil reducere energiforbruget betydeligt og derved mindske behovet for investeringer i elnet og samkøringslinjer;

L. der henviser til, at det er afgørende for en vellykket energiomstilling og for et pålideligt europæisk energisystem, at den energipolitiske trekant med bæredygtighed, forsyningssikkerhed og overkommelige priser holdes i balance;

M. understreger, at planlægning af energinetværk er en langsigtet proces, der er tæt forbundet med investeringsstabilitet;

N. der henviser til, at behovet for fleksibilitet i energisystemet forventes at fordobles senest i 2030 i lyset af den øgede andel vedvarende energi; der henviser til, at fleksibilitet på efterspørgselssiden derfor

er afgørende for nettets stabilitet; der henviser til, at det kan have mange fordele for nettet, at individuelle borgere, virksomheder og lokalsamfund deltager på elmarkedet, f.eks. øget systemeffektivitet, modstandsdygtighed, investeringsoptimering, øget social accept og lavere energiomkostninger; der henviser til, at alvorlige forsinkelser og uoverensstemmelser i gennemførelsen af eksisterende EU-bestemmelser om borgerenergi, efterspørgselsfleksibilitet og drift af intelligente net fortsat giver anledning til bekymring;

O. der henviser til, at der, selv om genanvendelse dækker 40-55 % af Europas behov for aluminium og kobber, skal overvejes yderligere foranstaltninger til at øge genanvendelseskapaciteten, affaldsindsamlingen og effektiviteten i forsyningskæden;

P. der henviser til, at den fælles meddelelse fra Kommissionen og den højtstående repræsentant med titlen "EU's handlingsplan for kabelsikkerhed" sætter fokus på vigtigheden af at garantere en sikker forsyning af reservedele til kabler og oplagring af vigtigt materiale og udstyr;

Q. der henviser til, at afbrydelsen i elsystemet på Den Iberiske Halvø og i dele af Frankrig den 28. april 2025 bl.a. viste, hvor vigtigt det er at øge energinettets modstandsdygtighed ved at sikre, at det til enhver tid er godt vedligeholdt, beskyttet og afbalanceret, herunder gennem fleksible systemtjenester og forbedrede grænseoverskridende energisammenkoblinger, for at muliggøre en hurtig genopretning i tilfælde af systemsvigt;

R. der henviser til, at systemoperatører på nationalt og regionalt plan har et stort ansvar, navnlig når det gælder energiforsyningssikkerhed; der henviser til, at alle opgaver af tilsynsmæssig karakter bør udføres af tilsynsorganer, der handler i offentlighedens interesse; der henviser til, at en styrket rolle til tilsynsmyndighederne og ACER i planlægningsprocesserne ved siden af disse opgaver imidlertid kan bidrage til at afhjælpe mangler, eksempelvis netplanlægning i forbindelse med ENTSO-E's nuværende tiårige netudviklingsplan (TYNDP), som det påpeges i netovervågningsrapporten; der henviser til, at en tidlig inddragelse af ACER i udarbejdelsen af disse scenarier, samtidig med at TSO'ernes ansvar i processen anerkendes, kan bidrage til at sikre, at retningslinjerne for udarbejdelsen af scenarierne følges i overensstemmelse med TEN-E-forordningen;

S. der henviser til, at udviklingen af energisammenkoblinger vil bidrage til yderligere integration af EU's elmarked, hvilket ikke kun øger systemets fleksibilitet og modstandsdygtighed, men også åbner for stordriftsfordele inden for produktion af el fra vedvarende energikilder;

T. der henviser til, at arbejdsstyrken i energisektoren vil skulle øges med 50 % for at udbrede den vedvarende energi og de net- og energieffektivitetsteknologier, der kræves[1];

U. der henviser til, at små og mellemstore virksomheder (SMV'er) er rygraden i EU's økonomi og dets sektorer for iværksætteri og innovation, idet de udgør 99 % af virksomhederne og skaber arbejdspladser til flere end 85 millioner EU-borgere og genererer mere end 58 % af EU's BNP;

V. der henviser til, at det er vigtigt med en øget grad af decentraliseret elproduktion og efterspørgselsreaktion for at mindske afhængigheden af centraliseret produktion, som let kan gøres til et mål for fysiske trusler eller cybertrusler eller blive negativt påvirket af klimarelaterede hændelser;

1. opfordrer medlemsstaterne til fuldt ud at undersøge, optimere, modernisere og udvide deres elnets kapacitet, herunder transmission og distribution; anser elnet for at være det centrale element i EU's omstilling til en konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi senest i 2050, som kan rumme et stort omfang af teknologier for variabel vedvarende energi og/eller skiftende efterspørgselskilder drevet af øget elektrificering og fremskridt inden for digitale teknologier; bemærker, at medlemsstaterne har ret til at fastlægge deres eget energimiks;

2. opfordrer Kommissionen, medlemsstaterne, ACER, EU DSO-enheden[2] og ENTSO-E[3] til straks at gennemføre tiltagene i EU-handlingsplanen for net, handlingsplanen for overkommelige energipriser, reformen af EU-elmarkedets udformning og direktivet om vedvarende energi;

3. påpeger, at fuldførelsen af integrationen af EU's energimarked vil spare op til 40 mia. EUR årligt, og at en stigning på 50 % i den

---

1 Kommissionens meddelelse af 5. marts 2025 med titlen "Færdighedsunionen" (COM(2025)0090).

2 EU DSO-enheden er et teknisk ekspertorgan og en samarbejdsstruktur for distributionssystemoperatører (DSO'er), som i henhold til elmarkedsforordningen (forordning (EU) 2019/943) har til opgave at fremme elmarkedets funktion og lette energiomstillingen.

3 Det europæiske net af transmissionssystemoperatører for elektricitet (ENTSO-E) er samarbejdsstrukturen for europæiske transmissionssystemoperatører (TSO'er).

grænseoverskridende handel med elektricitet kan øge EU's årlige BNP med 0,1 %[1];

Elnettenes relevans for den europæiske energiomstilling

4. glæder sig over Kommissionens meddelelse om net[2]; understreger den forventede stigning i elforbruget på 60 % frem mod udgangen af 2030, det stigende behov for at integrere en øget andel variabel vedvarende energi i nettet og behovet for at tilpasse nettene til et mere decentraliseret, digitaliseret og fleksibelt elektricitetssystem, herunder optimering af systemdriften og fuld udnyttelse af lokale fleksibilitetsressourcer, efterspørgselsreaktion og energilagringsløsninger for at supplere engrosmarkederne og forbedre nettets modstandsdygtighed, hvilket skal resultere i en forøgelse af den grænseoverskridende kapacitet på 23 GW senest i 2025 og yderligere 64 GW i kapacitet senest i 2030; bemærker, at over 40 % af Unionens distributionsnet er over 40 år gamle og skal moderniseres[3];

5. gentager, at Unionen senest i 2030 skal investere ca. 375-425 mia. EUR i distributionsnet og samlet 584 mia. EUR i transmissions- og distributionselnet[4], herunder grænseoverskridende samkøringslinjer og tilpasning af distributionsnet til energiomstillingen;

6. bemærker med bekymring, at omkostningerne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger i transmissionselnettet i EU i 2023 var på 4,2 mia. EUR[5] og fortsat stiger, og at indskrænkning udgør en hindring for at øge andelen af vedvarende energikilder; bemærker, at dette tal ikke omfatter distributionselnettet; understreger, at der i 2023 blev indskrænket næsten 30 TWh vedvarende elektricitet på tværs af flere medlemsstater på grund af utilstrækkelig netkapacitet; bemærker endvidere den kraftige stigning i årlige timer med

---

1 Den Internationale Valutafond (IMF), IMF's baggrundsnotat af 16. januar 2025 om integration af EU's energimarked, som medtaget i Rådets baggrundsnotat af 17. januar 2025 om integration af EU's energimarked: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5438-2025-INIT/en/pdf.

2 Kommissionens meddelelse af 28. november 2023 med titlen "Net, den manglende forbindelse – en EU-handlingsplan for net" (COM(2023)0757).

3 ibid.

4 ibid.

5 ACER's markedsovervågningsrapport for 2024: "Transmission Capacities for cross-zonal trade of electricity and congestion management in the EU" (Transmissionskapacitet for budområdeoverskridende handel med elektricitet og håndtering af kapacitetsbegrænsninger i EU) den 3. juli 2024.

negative elpriser fra 154 i 2018 til 1 031 i september 2024[1], hovedsagelig forårsaget af kapacitetsbegrænsninger i nettet ved grænserne, og manglen på tilstrækkelig lagringskapacitet, fleksibilitet og efterspørgselsreaktion på elmarkedet til midlertidigt at matche forsyningen af variabel vedvarende energi og efterspørgslen efter elektricitet; understreger, at en løsning af disse problemer kan bidrage til at absorbere overskydende udbud og derved maksimere anvendelsen af den nuværende netinfrastruktur, men at de eksisterende markeds- og reguleringsrammer ofte ikke giver tilstrækkelige incitamenter til at opnå dette;

7. fremhæver, at en manglende modernisering og udvidelse af EU's elnet sammen med den hurtige udrulning af de store mængder variabel vedvarende energi, der kræves for at nå dets mål, har og fortsat vil resultere i et stigende antal afbrydelser (instruktioner om reduktion af produktionen); mener, at afbrydelser i produktionen af vedvarende energi på grund af kapacitetsbegrænsninger i nettet og indskrænkninger udgør et uacceptabelt spild af vedvarende energi af høj værdi og af penge; opfordrer Kommissionen til som en del af sin kommende pakke om europæiske net at udforme en EU-strategi, der i høj grad skal reducere antallet af afbrydelser i produktionen af vedvarende elektricitet;

8. fremhæver intelligente energinets betydning med hensyn til at forbedre håndteringen af kapacitetsbegrænsninger og optimere distributionen af elektricitet fra vedvarende energikilder; understreger det bidrag, de yder til netfleksibilitet ved at integrere digitale værktøjer, der fremmer efterspørgselsreaktion og kollektivt egetforbrug; understreger, at bedre netstyring øger energimodstandsdygtigheden, reducerer indskrænkninger og sikrer forsyning under spidsbelastningsperioder;

9. fremhæver, at elnettets infrastruktur er en prioritet for, at EU kan opnå strategisk autonomi og sine klima- og energimål; bemærker, at aftalen om ren industri indeholder et tilsagn om elektrificering med en elektrificeringsgrad for hele økonomien på 32 % senest i 2030 som nøgleresultatindikator, hvilket vil kræve en betydelig og løbende modernisering og udbredelse af net; beklager, at forsinkelser i imødekommelsen af anmodninger om nettilslutning resulterer i en langsommere elektrificering, selv i medlemsstater, hvor produktionen fra vedvarende energikilder er hastigt stigende;

10. fremhæver navnlig den afgørende rolle, som energifællesskaber kan spille med hensyn til at støtte lokale økonomier; beklager, at energifællesskaber og mindre operatører oplever uforholdsmæssigt store hindringer for netadgang og adgang til finansiering af net på

---

1 ACER's markedsovervågningsrapport for 2024, "Key developments in EU electricity wholesale markets" (De vigtigste udviklingstendenser på EU's engrosmarkeder for elektricitet) den 20. marts 2024.

grund af reguleringsmæssige hindringer og begrænsede ressourcer; opfordrer derfor de medlemsstater, der halter bagefter i denne henseende, til fuldt ud at gennemføre bestemmelserne i pakken om ren energi, Fit for 55 og direktivet om vedvarende energi, så borgere, kommuner, SMV'er og virksomheder kan deltage aktivt på elmarkedet, navnlig ved at udvikle gunstige rammer for VE-fællesskaber og fremme energidelingsordninger; opfordrer til, at der i forbindelse med finansiering af net på EU-plan og nationalt plan tages hensyn til de specifikke behov, der knytter sig til projekter iværksat af energifællesskaber;

Den lovgivningsmæssige situation og udfordringer

11. er overbevist om, at lovgivningsmæssig stabilitet er en vigtig forudsætning for at frigøre private investeringer i elnettet og, når det kan lade sig gøre, muliggøre en økonomisk overkommelig elektrificering af EU's økonomi, og gentager behovet for at gennemføre allerede vedtaget lovgivning, før man overvejer potentielle nye revisioner;

12. understreger, at integreret netplanlægning på tværs af sektorer på lokalt, regionalt og nationalt plan og EU-plan vil føre til øget systemeffektivitet og lavere omkostninger; opfordrer derfor Kommissionen og medlemsstaterne til at arbejde hen imod en integreret planlægning og til at sikre, at planerne for udvikling af elnettet er i overensstemmelse med de nationale energi- og klimaplaner for 2021-2030 for alle spændingsniveauer; bemærker, at en stærkere styringsramme vil bidrage til at sikre overensstemmelse mellem netudviklingsplaner og de politiske mål på nationalt plan og på EU-plan; anerkender, at medlemsstaterne skal rapportere om deres bidrag til EU-mål gennem de nationale energi- og klimaplaner, hvorimod der i øjeblikket ikke er nogen tilsvarende forpligtelse for systemoperatørerne til systematisk at rapportere på EU-plan;

13. understreger, at TEN-E-forordningen og projekter af fælles interesse samt projekter af gensidig interesse er effektive redskaber til udvikling af Unionens grænseoverskridende energiinfrastruktur; beklager manglerne i den nuværende TYNDP for europæisk elinfrastruktur, som resulterer i, at investeringsinteresser ikke imødekommer de grænseoverskridende behov[1], og at netplanlægningen ikke fuldt ud udnytter grænseoverskridende og tværsektorielle besparelser[2]; beklager endvidere forsinkelserne med hensyn til færdiggørelsen af projekter af fælles interesse; opfordrer

---

1 ACER's overvågningsrapport for 2024: "Electricity Infrastructure Development to support a competitive and sustainable energy system" (Udvikling af elinfrastruktur til støtte for et konkurrencedygtigt og bæredygtigt energisystem), den 16. december 2024, s. 17.

2 ibid.

indtrængende Kommissionen til at indføre mere koordineret, langsigtet tværsektoriel planlægning for at opnå de dermed forbundne besparelser og fordele i hele EU; fremhæver, at en sådan koordineret planlægning i højere grad vil kunne understøtte deling af infrastrukturomkostninger på tværs af medlemsstaterne; bemærker, at selv om TEN-E-forordningen gør det muligt for projekter vedrørende intelligente elnet med grænseoverskridende indvirkning at opnå status som projekter af fælles interesse – også når sådanne projekter ikke krydser en fysisk grænse – omfattede listen over projekter af fælles interesse i 2023 kun fem sådanne projekter; er derfor af den faste overbevisning, at det er nødvendigt at styrke, forenkle og strømline processen for projekter af fælles interesse for at skabe større klarhed og gennemsigtighed; opfordrer medlemsstaterne til at følge projekterne af fælles interesse til dørs; opfordrer Kommissionen til hurtigst muligt at foreslå en målrettet revision af TEN-E-forordningen med henblik på at 1) indføre en robust planlægningsproces, der kombinerer systemoperatørernes forpligtelser med en styrket rolle til ACER ved at give ACER beføjelse til at anmode om ændringer i scenarierne og TYNDP, 2) sikre, at der udarbejdes scenarier i overensstemmelse med dekarboniseringsdagsordenen, og muliggøre lettere adgang for projekter vedrørende intelligente elnet og 3) indføre en forenklet ansøgningsprocedure for små og mellemstore distributionssystemoperatører (DSO'er);

14. understreger, at netværksplanlægning er en langsigtet proces, der er tæt forbundet med investeringsstabilitet; foreslår derfor at forlænge tidsrammen for netudviklingsplaner til 20 år; fremhæver, at EU's konkurrencemæssige dagsorden indebærer et presserende behov for investeringer i net, som ikke bør udsættes;

15. bemærker desuden, at EU fortsat vil have stærke elektricitetsforbindelser med sine nabolande, og mener derfor, at Kommissionen bør styrke dette samarbejde med nabolandene gennem projekter af gensidig interesse med tredjelande, som det er muligt i henhold til TEN-E-forordningen;

16. understreger kraftigt, at CEF-E har vist sig at være det afgørende instrument til medfinansiering af grænseoverskridende energiinfrastruktur, og insisterer på, at den videreføres; glæder sig over, at offshoreelnetprojekter er medtaget i Kommissionens seneste tildeling af tilskud under CEF-E;

17. mener, at manglen på detaljerede, pålidelige og sammenlignelige data om netplanlægning på nationalt plan og EU-plan er en hindring for mere effektive net; opfordrer derfor medlemsstaterne til fuldt ud

at gennemføre den relevante bestemmelse i eldirektivet[1], især artikel 32, og til at tilskynde mindre DSO'er til at anvende denne artikels bestemmelse;

18. glæder sig over EU DSO-enhedens rapport om god praksis for udviklingsplaner for distributionsnet[2], hvori medlemsstaterne opfordres til at medtage cost-benefit-analyser i deres nationale udviklingsplaner med henblik på at vurdere investeringsmulighederne; opfordrer indtrængende Kommissionen til at udarbejde retningslinjer baseret på denne rapport i samarbejde med EU DSO-enheden for at harmonisere og øge gennemsigtigheden i den nationale udviklingsplanlægning for distributionsnet, til at offentliggøre en oversigt over europæiske udviklingsplaner for distributionsnet og til at kræve, at alle transmissions- og distributionsoperatører forsyner energireguleringsmyndighederne med de nødvendige data om deres nuværende og fremtidige netværkskapacitet og netplanlægning, så energireguleringsmyndighederne kan foretage en grundig gennemgang af netplanlægningen; opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre artikel 31, stk. 3, i direktiv (EU) 2024/1711, som kræver, at netoperatørerne offentliggør oplysninger om den kapacitet, der er til rådighed i deres driftsområde, for at sikre gennemsigtighed og sætte interessenter i stand til at træffe kvalificerede investeringsbeslutninger; opfordrer Kommissionen til at udarbejde et centralt onlineregister for alle transmissionsplaner og udviklingsplaner for distributionsnet;

19. fremhæver den betydelige risiko, som indskrænkninger udgør for levedygtigheden af investeringer i vedvarende energi, især i betragtning af at mange medlemsstater ikke kompenserer markedsdeltagere for indskrænkede elektricitetsmængder på trods af kravene i artikel 12 og 13 i forordning (EU) 2019/943; beklager manglen på gennemsigtighed, tilgængelighed og datagranularitet vedrørende indskrænkede mængder vedvarende energi og omkostninger til håndtering af kapacitetsbegrænsninger;

20. fremhæver værdien af at indføre klare parametre til at måle, om EU er på rette vej til at levere den udvidelse og styrkelse af nettet, der er nødvendig for at opfylde dets 2050-mål; bemærker, at sådanne parametre kan omfatte reduktioner i indskrænkningen af vedvarende energi, lavere netudviklingsomkostninger i forhold til mængden af

---

1 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 af 5. juni 2019 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ændring af direktiv 2012/27/EU (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

2 EU DSO-enheden, "DSO Entity's identified good practices on Distribution Network Development Plans" (DSO-enhedens eksempler på god praksis for udviklingsplaner for distributionsnet), den 1. juli 2024.

leveret kapacitet, øget effektiv anvendelse af eksisterende infrastruktur, en reduktion af tab og lavere råstofintensitet;

21. noterer sig det arbejde, som ENTSO-E og EU DSO-enheden har udført med harmoniserede definitioner af tilgængelig netværkskapacitet for systemoperatører og med henblik på at etablere en EU-dækkende oversigt herover; mener, at de nationale tilsynsmyndigheder kan drage fordel af klare lovgivningsmæssige bestemmelser om, hvordan medlemsstaterne kan prioritere nettilslutninger, med henblik på at gå væk fra "først til mølle"-princippet; anmoder derfor Kommissionen om at ændre artikel 6 i direktiv (EU) 2019/944 om det indre marked for elektricitet som led i den revision af direktivets gennemførelse, som Kommissionen skal afslutte senest den 31. december 2025, og følgelig indføre gennemsigtige kriterier for prioriteret tilslutning, der skal vælges og præciseres yderligere af medlemsstaterne for 1) produktionstilslutning, f.eks. projektets kvalitet og modenhed, forpligtelsesniveau, bidrag til dekarbonisering og sociale værdi, og for 2) forbrugertilslutning, f.eks. projektets kvalitet og modenhed, forpligtelsesniveau, bidrag til dekarbonisering, offentlighedens interesse eller dets strategiske og/eller sociale værdi og optimering af nettet; opfordrer de nationale tilsynsmyndigheder til at indføre klare prioriteringsregler i overensstemmelse med de lokale og nationale forhold, som gør det muligt at opgive "først til mølle"-tilgangen ved at bremse indgivelsen af ansøgninger om tilslutning, der ikke er underbygget af en solid projektbeskrivelse, eller hvor udvikleren ikke udviser tilstrækkelig vilje til at gennemføre projektet;

22. understreger, at forbedrede samkøringslinjer rummer et betydeligt potentiale for omkostningsbesparelser på systemniveau, idet produktionsomkostningerne anslås at kunne reduceres med 9 mia. EUR årligt frem til 2040, mens der kræves årlige investeringer på 6 mia. EUR i grænseoverskridende infrastruktur og lagerkapacitet;

23. beklager, at nogle medlemsstater ikke nåede sammenkoblingsmålet på 10 % inden udgangen af 2020, og opfordrer dem indtrængende til at bestræbe sig på at nå det nuværende sammenkoblingsmål på 15 % for 2030 som fastsat i forordning (EU) 2018/1999, da sammenkoblingskapacitet er afgørende, for at EU's indre marked for elektricitet kan fungere, og medfører betydelige omkostningsbesparelser på systemniveau og mindsker produktionsomkostningerne med 9 mia. EUR årligt frem til 2040[1];

---

[1] ACER's overvågningsrapport for 2024: "Electricity Infrastructure Development to support a competitive and sustainable energy system" (Udvikling af elinfrastruktur til støtte for et konkurrencedygtigt og bæredygtigt energisystem), den 16. december 2024.

beklager, at de 32 GW i grænseoverskridende kapacitet, der kræves senest i 2030, stadig ikke er planlagt[1]; beklager, at en række sammenkoblingsprojekter er præget af forsinkelser og usikkerhed; opfordrer derfor Kommissionen til senest i juni 2026 at foreslå et bindende sammenkoblingsmål for 2036 på grundlag af en behovsvurdering; understreger behovet for samarbejde med ikkeværtsmedlemsstater og for at inddrage EU og dets nabolande i forhandlingerne for at sikre, at projekterne afsluttes;

24. fremhæver behovet for at fremskynde tilladelsesprocedurerne for elinfrastruktur; understreger, at udvidelser af nettet ikke bør forsinkes af langvarige tilladelsesprocedurer eller overdrevne rapporteringskrav; glæder sig derfor over de positive fremskridt, der er gjort med hensyn til bestemmelserne i den seneste revision af direktivet om vedvarende energi, navnlig artikel 16f, og nødforordningen om tilladelser[2] for at fremskynde, strømline og forenkle tilladelsesprocedurerne for projekter vedrørende net og vedvarende energi, navnlig princippet om væsentlig samfundsinteresse, når det gælder netprojekter; bemærker imidlertid, at der i nogle af medlemsstaterne ikke er sket en væsentlig forbedring af tidshorisonten for projekttilladelser på trods af de ambitiøse rammer, der er fastsat på EU-plan; opfordrer derfor indtrængende medlemsstaterne til straks at gennemføre disse foranstaltninger og opfordrer Kommissionen til overvåge gennemførelsen af direktivet om vedvarende energi nøje og regelmæssigt vurdere, om de reviderede tilladelsesbestemmelser er tilstrækkelige til at opfylde EU's mål; opfordrer desuden Kommissionen til at udarbejde vejledning til medlemsstaterne om medtagelse af et princip om stiltiende godkendelse i deres nationale planlægningssystemer, sådan som det er beskrevet i artikel 16a i direktivet om vedvarende energi; understreger, at en styrkelse af den administrative kapacitet, herunder ved at sikre tilstrækkeligt personale hos planlægnings- og godkendelsesmyndighederne, vil fremskynde tilladelsesprocedurerne;

25. tilskynder medlemsstaterne til at udarbejde planer for udpegning af særlige infrastrukturområder til netprojekter som skitseret i artikel 15e i direktivet om vedvarende energi; understreger, at sådanne planer er afgørende for at tage højde for lokale særpræg og sikre respekt for beskyttede områder; understreger, at disse planer bør koordineres tæt med udpegningen af områder til fremskyndelse

---

1 Kommissionens meddelelse af 28. november 2023 med titlen "Net, den manglende forbindelse – en EU-handlingsplan for net" (COM(2023)0757).

2 Rådets forordning (EU) 2022/2577 af 22. december 2022 om en ramme for fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi (EUT L 335 af 29.12.2022, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj).

af vedvarende energi for at sikre en strømlinet, effektiv og integreret tilgang til udvikling af energiinfrastruktur;

26. bemærker, at dokumenter ofte skal indgives i papirform; opfordrer medlemsstaterne til at øge digitaliseringen af disse processer for at fremskynde tilladelsesprocedurerne; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at revidere al EU-lovgivning, der er relevant for tilladelser, f.eks. direktivet om vurdering af indvirkninger på miljøet[1], med henblik på at indføre obligatoriske krav om digital ansøgning, indgivelse og behandling;

27. fremhæver vigtigheden af offentlig accept og offentligt engagement, når der udvikles nye netprojekter, og opfordrer Kommissionen til at udarbejde et sæt bedste praksis, der skal deles med medlemsstaterne i denne henseende; fremhæver den afgørende betydning af effektiv kommunikation med borgere og lokalsamfund om netprojekter og styrkelse af net; bemærker, at støtte på lokalt plan kan bidrage til at fremskynde leveringen af kritisk infrastruktur og dermed til at opfylde målene på nationalt plan og EU-plan; opfordrer indtrængende til en hurtig gennemførelse af EU's pagt for inddragelse af elsektoren og koordinering med de nationale underskrivere (TSO'er, DSO'er og nationale tilsynsmyndigheder) for at sikre tidlig, meningsfuld og regelmæssig offentlig deltagelse i netprojekter;

28. opfordrer til at nedsætte en TAIEX[2]-gruppe om tilladelser som led i den kommende pakke om europæiske net for at støtte medlemsstaterne med at håndtere administrative flaskehalse, forbedre den reguleringsmæssige kapacitet og fremskynde projektgodkendelser gennem udveksling af bedste praksis og grænseoverskridende koordinering;

29. glæder sig over de initiativer, der er bebudet i handlingsplanen for energi til overkommelige priser; anbefaler, at Kommissionen udvider "trepartskontrakten om energi til overkommelige priser for Europas industri" til mindre energiproducenter, herunder energifællesskaber, SMV'er og virksomheder for at drage fordel af fleksibilitet og efterspørgselsreaktion, og at den forbinder resultatet af disse samarbejdsstrukturer med netplanlægningsprocesser på nationalt plan og EU-plan for at optimere planlægning, investeringer og nettets udnyttelse fra starten;

---

1 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (EUT L 26 af 28.1.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

2 TAIEX er Kommissionens instrument for teknisk bistand og informationsudveksling. Det støtter offentlige myndigheder med hensyn til gennemførelse, anvendelse og håndhævelse af EU-lovgivning og fremmer udveksling af bedste praksis i EU.

30. fremhæver behovet for forbedringer i de offentlige udbudsrammer for at tackle netoperatørernes udfordringer med hensyn til forsyningskæder; glæder sig derfor over Kommissionens meddelelse om aftalen om ren industri og dens bebudelse af en kommende revision af direktiverne om offentlige udbud[1]; understreger potentialet i offentlige udbud med hensyn til fortsat udvikling af en stærk EU-produktionsværdikæde for udstyr, software og tjenester til elnettet; opfordrer Kommissionen til at fremme modstandsdygtighed, bæredygtighed og sikkerhed i offentlige udbudsprocedurer for netoperatører; er fortaler for en større indbyrdes sammenhæng mellem EU's regler om offentlige udbud; opfordrer Kommissionen til at tilpasse EU's regler for offentlige udbud med henblik på at harmonisere og forenkle funktionelle udbudsspecifikationer for at øge produktionskapaciteten for netkomponenter;

31. mener, at passende standardisering og fælles tekniske specifikationer er nødvendige for at opnå stordriftsfordele og fremskynde den teknologiske udvikling; mener desuden, at det er afgørende at sikre det rette standardiseringsniveau, således at producenternes innovationskapacitet ikke reduceres;

32. gentager behovet for at overveje nye forretningsmodeller mellem udstyrsproducenter og operatører såsom langsigtede rammeaftaler, der fremmer skiftet fra enkeltstående "netprojekter" til langvarige og strukturerede "netprogrammer", som medfører en mere forudsigelig planlægning for producenter af netteknologi; opfordrer til at strømline udbudsprocedurerne for levering af netudstyr og -tjenester;

33. understreger, at denne kommende revision af direktiverne om offentlige udbud vil gøre det muligt at medtage kriterier for bæredygtighed, modstandsdygtighed og europæisk præference i EU's offentlige udbudsprocedurer for strategiske sektorer i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 25 i forordning (EU) 2024/1735[2]; opfordrer til, at net og relaterede teknologier udtrykkeligt anerkendes som strategiske sektorer for at sikre, at de er omfattet af den reviderede ramme; understreger, at en styrkelse af den europæiske præference i offentlige udbudsprocedurer er afgørende for at reducere EU's afhængighed af leverandører fra lande uden for EU, øge sikkerheden i forsyningskæden og fremme et

---

1 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 65. ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

2 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1735 af 13. juni 2024 om fastlæggelse af en ramme for foranstaltninger til styrkelse af Europas økosystem for fremstilling af nettonulteknologiprodukter og om ændring af forordning (EU) 2018/1724 (EUT L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

modstandsdygtigt industrigrundlag i EU, der er i stand til at støtte energiomstillingen; glæder sig over Den Europæiske Investeringsbanks (EIB's) indførelse af en pakke om fremstilling af netkomponenter, der skal støtte den europæiske forsyningskæde med mindst 1,5 mia. EUR i modgarantier til producenter af netkomponenter; opfordrer til, at der udvikles flere lignende finansielle instrumenter for at give langsigtet investeringssikkerhed og fremskynde opskaleringen af den europæiske produktionskapacitet;

Finansiering

34. bemærker, at de globale investeringer i strømkapacitet i løbet af de sidste fem år er steget med næsten 40 %, mens investeringerne i netinfrastruktur har haltet bagefter; bemærker, at de anslåede investeringer, som EU skal foretage i sit net i perioden 2025-2050, varierer fra 1 950 mia. EUR til 2 600 mia. EUR[1];

35. bemærker med bekymring, at det budget, der er afsat til CEF-E, har været utilstrækkeligt til at fremskynde alle kategorier af projekter af fælles og gensidig interesse; bemærker, at programmet – med et budget på 5,84 mia. EUR for 2021-2027 – har begrænset kapacitet og kan få vanskeligheder med at holde trit med investeringsbehovene; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til i væsentlig grad at øge finansieringsrammen for CEF-E og den procentdel af CEF-E-midlerne, der afsættes til elinfrastruktur som en særskilt passende ressource, i forbindelse med forslaget til den næste flerårige finansielle ramme (FFR) og til at sikre, at projekter på både distributions- og transmissionsniveau med en EU-merværdi kan støttes med budgetmidler fra CEF-E; tilskynder Kommissionen til at undersøge mulighederne for samfinansiering mellem CEF-E og finansieringsmekanismen for vedvarende energi yderligere;

36. anfører, at EU-finansieringsmidler hovedsagelig går til transmissionsnet, mens der afsættes relativt ubetydelige beløb til distributionsnet på trods af deres betydelige rolle i EU's energiomstilling, hvilket viser sig ved, at CEF-E mellem 2014 og 2020 finansierede projekter til en værdi af ca. 5,3 mia. EUR, hvoraf ca. 1,7 mia. EUR gik til transmissionsnet og 237 mio. EUR til intelligente distributionsnet; bemærker, at den seneste liste over projekter af fælles interesse kun indeholdt fem projekter vedrørende intelligente elnet;

---

[1] ACER's overvågningsrapport for 2024: "Electricity Infrastructure Development to support a competitive and sustainable energy system" (Udvikling af elinfrastruktur til støtte for et konkurrencedygtigt og bæredygtigt energisystem), den 16. december 2024, s. 30.

37. beklager dybt, at selv om der i princippet ydes bidrag til netinvesteringer fra regionale fonde såsom Samhørighedsfonden, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling eller genopretnings- og resiliensfaciliteten, er de i praksis underudnyttede til netprojekter; beklager også, at de evalueringskriterier, der anvendes til at vurdere projekter indgivet i forbindelse med indkaldelser af forslag under EU's Innovationsfond, forhindrer finansiering af demonstration og fremstilling af netteknologier; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre, at en rimelig mængde af disse finansieringsmidler også anvendes til netinvesteringer;

38. opfordrer medlemsstaterne til at forenkle adgangen for netoperatører til de EU-midler, der forvaltes af medlemsstaterne, f.eks. ved at etablere et enkelt kontaktpunkt i de medlemsstater, hvor en stor andel af DSO'erne er små eller mellemstore;

39. opfordrer Kommissionen til at foreslå et særligt finansieringsinstrument, f.eks. et instrument baseret på indtægter fra det markedsbaserede system til emissionsreduktion, for at give medlemsstaterne mulighed for at støtte decentrale og innovative netprojekter med en klar EU-merværdi, herunder mindre projekter, og sikre, at det anvendes effektivt af medlemsstaterne til disse formål;

40. understreger behovet for lovgivningsmæssige rammer for ud over de offentlige finansieringsmekanismer også at tiltrække private investeringer og sikre tariffer, der afspejler omkostningerne;

41. er overbevist om, at foregribende og fremadskuende investeringer vil bidrage til at afhjælpe flaskehalse i nettet og forhindre indskrænkninger; påpeger, at EMD-forordningen fastsætter lovgivningsmæssige elementer for foregribende investeringer, men mangler en harmoniseret definition og gennemførelse i hele Unionen; opfordrer medlemsstaterne til hurtigt at gennemføre de førnævnte bestemmelser i EMD-forordningen og fjerne nationale retlige hindringer, opfordrer de nationale tilsynsmyndigheder til at fjerne barrierer med hensyn til reguleringsmæssige incitamenter og negative incitamenter og opfordrer Kommissionen til hurtigst muligt at yde vejledning om godkendelse af foregribende investeringer som bebudet i dens handlingsplan for net[1]; mener, at yderligere harmonisering i denne henseende kan være gavnlig; opfordrer til detaljerede cost-benefit-analyser og scenariebaseret planlægning med henblik på at vurdere sandsynligheden for fremtidig udnyttelse og anbefaler en godkendelsesproces i to trin for projekter med et højere risikoniveau, som består i først at godkende mindre budgetter til undersøgelser eller planlægning efterfulgt af en anden

---

1 Kommissionens meddelelse af 28. november 2023 med titlen "Net, den manglende forbindelse – en EU-handlingsplan for net" (COM(2023)0757).

godkendelse af de mere omkostningstunge trin, med henblik på at mindske risikoen for strandede aktiver;

42. anerkender, at netinvesteringer fra kapitalmarkederne kan tilskyndes ved at skabe markedsorienterede betingelser i form af eksempelvis passende afkast og en robust lovramme; understreger, at EU og medlemsstaterne bør tilskynde til private investeringer ved at stille risikoreducerende værktøjer eller medlemsstatsgarantier til rådighed; opfordrer Kommissionen og EIB til yderligere at styrke finansierings- og risikoreduktionsinitiativer og -værktøjer såsom modgarantier for at støtte yderligere udvidelse og modernisering af elnettet til overkommelige priser for systemoperatører; understreger relevansen af at sikre, at EU's elnet finansieres og dermed ejes af offentlig og privat kapital, som udelukkende kommer fra EU-aktører eller på forhånd screenede investorer fra lande uden for EU, i lyset af infrastrukturens kritiske karakter;

43. understreger, at investeringsbeslutninger bør være styret efter et mål om effektivitet, herunder energi- og omkostningseffektivitet, man at investeringer ikke udelukkende bør fokusere på kapitaludgifter, og at investeringer i optimering, fornyelse eller modernisering af den eksisterende infrastruktur også bør overvejes; glæder sig derfor over artikel 18 i EMD-forordningen, hvori det fastslås, at der i forbindelse med tarifmetoder skal tages hensyn til både kapital- og driftsudgifter, og operatører skal kompenseres for at øge effektiviteten i driften og udviklingen af deres net, herunder gennem energieffektivitet, fleksibilitet og digitalisering; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at gennemføre dens bestemmelser nøje og fokusere på at sikre retfærdig og rettidig kompensation til systemoperatører for de omkostninger, de afholder;

44. bemærker, at elektrificering af EU's økonomi, hvor det er teknisk og økonomisk muligt, vil bidrage til at sænke nettarifferne ved at sprede omkostningerne ud på en bredere kreds af brugere; fremhæver derfor vigtigheden af at sikre, at udviklingen af det fremtidige net er i fuld overensstemmelse med efterspørgselsprognoserne, der afspejler et stigende elektrificeringsniveau; er bekymret over, at eksperterne forventer stigninger i nettarifferne på ca. 50 % til 100 % i 2050[1]; understreger derfor behovet for instrumenter og incitamenter, der støtter netoperatørerne i en effektiv forvaltning af den tilgængelige netkapacitet, herunder gennem indkøb af fleksibilitetsydelser, med henblik på at reducere de umiddelbare behov for netinvesteringer; fremhæver, at fleksible tilslutningsaftaler, fleksible nettariffer og lokale fleksibilitetsmarkeder bidrager til neteffektivitet; opfordrer de

---

[1] ACER's overvågningsrapport for 2024: "Electricity Infrastructure Development to support a competitive and sustainable energy system" (Udvikling af elinfrastruktur til støtte for et konkurrencedygtigt og bæredygtigt energisystem), op. cit.

nationale tilsynsmyndigheder til at fremme disse fleksible tariffer, der giver forbrugerne mulighed for let at reagere på prissignaler, samtidig med at sårbare husholdninger og virksomheder beskyttes mod prisstigninger; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til aktivt at tage fat på flaskehalse i tariffer, tilslutningsafgifter og regler for at fremme investeringer i grænseoverskridende net og offshorehybridnet;

45. opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre den relevante EU-lovramme for at åbne for fleksibilitet på efterspørgselssiden ved at fremskynde udbredelsen af intelligente målere, give adgang til data fra alle måleenheder og sikre effektive prissignaler for at gøre det muligt for industrien og husholdninger at optimere deres forbrug og reducere deres elregning og for samtidig at bidrage til at reducere driftsomkostningerne og behovet for yderligere netinvesteringer;

46. understreger, at en lempelse af nettarifferne og visse afgifter, hvilket kan lette de høje elpriser, som foreslået i handlingsplanen for energi til overkommelige priser bør ledsages af en plan for at erstatte kilderne til de nødvendige midler til investeringer i nettene med alternativer for at undgå underinvesteringer i nettene i fremtiden;

47. fremhæver vigtigheden af at minimere ekstraomkostningerne på forbrugernes regninger forbundet med de nødvendige investeringer til at gennemføre den modernisering og udvidelse af nettet, som der er behov for, hvis EU's klima- og konkurrenceevnemål skal nås; anmoder Kommissionen om at samarbejde med medlemsstaterne om at udarbejde et koordineret sæt bedste praksis for investeringer og sammensætning af retfærdige nettariffer med stor vægt på at fjerne ikkeenergirelaterede afgifter fra tarifferne;

48. påpeger, at transmissionsinfrastruktur og adgang til overførselskapacitet er afgørende for et integreret marked og for udveksling af vedvarende energi med lave marginalomkostninger, samtidig med at der tages hensyn til systemsikkerheden; bemærker, at der i EMD-forordningen fastsættes et minimumsmål på 70 % senest i 2025 for den kapacitet, der er til rådighed for handel, der overskrider budområder, men at medlemsstaterne er langt fra at nå målet; opfordrer derfor indtrængende medlemsstaterne og deres TSO'er til at fremskynde deres bestræbelser på at maksimere mulighederne for budområdeoverskridende handel for at sikre et effektivt indre marked for elektricitet, hensigtsmæssige investeringsbeslutninger og integration af vedvarende energi; beklager, at opfyldelsen af dette mål ofte har resulteret i omkostninger til belastningsomfordeling; bemærker, at de eksisterende mekanismer til omkostningsdeling såsom grænseoverskridende omkostningsfordeling (CBCA), ordningen for kompensation mellem transmissionssystemoperatører og omkostningsdeling ved belastningsomfordeling er begrænsede og vanskelige at gennemføre, hvilket ikke er befordrende for

grænseoverskridende investeringer, f.eks. i offshorenet; opfordrer Kommissionen til at foretage en holistisk gennemgang og forbedring af disse mekanismer for at sikre, at de afspejler de fælles fordele ved infrastruktur og tager højde for mangfoldigheden af elektricitetsstrømme, uanset om de er interne eller grænseoverskridende, herunder en retfærdig og afbalanceret cost-benefit-delingsmekanisme for grænseoverskridende infrastrukturprojekter, der er baseret på objektive kriterier;

49. noterer sig ENTSO-E's rapport fra april 2025 om potentielle alternative budområdekonfigurationer, der bygger på simuleringer fra TSO'er af stedsbestemte marginalpriser;

Netforbedrende teknologier, digitalisering, innovative løsninger og modstandsdygtighed

50. understreger, at netforbedrende teknologier, digitale løsninger, systemydelser og dataforvaltningsteknologier samt intelligente energiapparater, som i mange tilfælde bruger kunstig intelligens, i væsentlig grad kan øge effektiviteten af den eksisterende netkapacitet og maksimere anvendelsen af eksisterende aktiver og dermed mindske behovet for ny infrastruktur, f.eks. ved at levere realtidsoplysninger om energistrømme; insisterer derfor på, at disse teknologier og innovative løsninger skal udforskes; opfordrer indtrængende de nationale tilsynsmyndigheder til at tilskynde TSO'er og DSO'er til i højere grad at basere sig på sådanne teknologier og afveje omkostningerne og fordelene ved anvendelsen heraf sammenlignet med udvidelser af nettet og gøre brug af betalingsordninger, der er baseret på fordele snarere end omkostninger, og til at benchmarke TSO'erne og DSO'erne på grundlag af deres anvendelse af sådanne teknologier; opfordrer Kommissionen til yderligere at fremme sådanne innovative teknologier, når den vurderer projekter, hvortil der ansøges om EU-finansiering;

51. glæder sig over det hidtidige arbejde, som ENTSO-E og EU DSO-enheden har udført i forbindelse med udviklingen af TSO/DSO Technopedia[1], og opfordrer Kommissionen til at kræve, at Technopedia ajourføres hvert halve år, så den nøjagtigt afspejler det teknologiske modenhedsniveau (TRL) for de teknologier, der indgår i den;

52. opfordrer indtrængende Kommissionen og medlemsstaterne til yderligere at muliggøre og øge digitaliseringen af det europæiske

---

[1] EU DSO-enheden, "Implementation of Action 7 in the EU Action Plan for Grids: DSO/TSO Technopedia, ENTSO-E & DSO Entity" (Gennemførelse af foranstaltning 7 i EU-handlingsplanen for net: DSO/TSO Technopedia, ENTSO-E og DSO-enheden), den 18. december 2024.

elsystem, så driften af elsystemet kan optimeres og presset på forsyningskæden mindskes; understreger, at datadeling og datainteroperabilitet er afgørende for netplanlægning og -optimering; opfordrer medlemsstaterne, de nationale tilsynsmyndigheder, EU DSO-enheden og ACER til at fortsætte med at fremskynde deres arbejde med overvågningssystemet baseret på indikatorer, der måler resultaterne af intelligente net ("indikatorer for intelligente net"), som fastsat i elektricitetsdirektivet;

53. understreger det presserende behov for at øge sikkerheden af kritisk elinfrastruktur, herunder samkøringslinjer og undersøiske kabler, hvor der er risiko for sabotage, og øge dens modstandsdygtighed over for ekstreme vejrhændelser, klimaændringer og fysiske og digitale angreb; fremhæver behovet for at styrke samarbejdet på nationalt og regionalt plan og på EU-plan;

54. understreger den voksende risiko for koordinerede cyberangreb rettet mod hele EU's elnet; minder om vigtigheden af en hurtig gennemførelse af cybersikkerhedsregler og andre relaterede netregler og den tilhørende lovgivning, f.eks. NIS 2-direktivet[1] og forordningen om cybersikkerhed[2], og opfordrer Kommissionen til i forbindelse med kommende lovgivningsmæssige revisioner at korrigere status for fysisk netudstyr, herunder fjernstyret netudstyr såsom vekselrettere, som i øjeblikket ikke har en tilstrækkelig høj cybersikkerhedsstandard, navnlig i tilfælde, hvor en fabrikant i henhold til et tredjelands lovgivning er forpligtet til at indberette oplysninger om software- eller hardwaresårbarheder til myndighederne i det pågældende tredjeland; opfordrer til øget dialog på EU-plan mellem alle parter for at sikre styrket beredskab og modstandsdygtighed; mener, at de nationale tilsynsmyndigheder bør anerkende de omkostninger, som operatørerne har i forbindelse med vedtagelsen af cybersikkerheds- og robusthedsforanstaltninger, og give incitamenter til investeringer til at øge energisektorens modstandsdygtighed over for cybersikkerhedsmæssige og fysiske og hybride trusler, herunder klimatilpasningsforanstaltninger;

55. understreger behovet for at øge indsatsen for at beskytte eksisterende og fremtidig kritisk undersøisk og landbaseret

---

1 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2022/2555 af 14. december 2022 om foranstaltninger til sikring af et højt fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen, om ændring af forordning (EU) nr. 910/2014 og direktiv (EU) 2018/1972 og om ophævelse af direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) (EUT L 333 af 27.12.2022, s. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

2 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/881 af 17. april 2019 om ENISA (Den Europæiske Unions Agentur for Cybersikkerhed), om cybersikkerhedscertificering af informations- og kommunikationsteknologi og om ophævelse af forordning (EU) nr. 526/2013 (forordningen om cybersikkerhed) (EUT L 151 af 7.6.2019, s. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

energiinfrastruktur; mener, at EU bør spille en større rolle med hensyn til at forebygge hændelser, der truer denne infrastruktur, fremme overvågning og genoprette beskadiget infrastruktur ved hjælp af de mest moderne teknologier; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at finde løsninger til at øge beskyttelsen og modstandsdygtigheden af kritisk infrastruktur, herunder løsninger til finansiering af sådanne foranstaltninger og teknologier;

56. anerkender, at nye projekter vedrørende højspændingsnet udgør en multifunktionel og omkostningseffektiv mulighed for at integrere yderligere sikkerhedsforanstaltninger (dvs. sensorer, sonarer osv.) og miljøløsninger (dvs. fugleafvisere, branddetektorer, naturkorridorer osv.), hvis de planlægges på en holistisk måde; anmoder Kommissionen om at udvikle retningslinjer til de nationale tilsynsmyndigheder for at sikre, at den indledende netprojektplanlægning udføres og finansieres under hensyntagen til disse elementer;

57. opfordrer indtrængende Kommissionen, DSO'erne og TSO'erne til at udvikle et EU-ejet fælles europæisk energidataområde baseret på teknisk ekspertise og praksis, der gør brug af de tilgængelige data[1], og på et fælles regelsæt, som sikrer sikker og gennemsigtig portabilitet og interoperabilitet af energidata, hvor harmoniserede data forvaltes, udveksles og lagres på sikker vis i EU; understreger, at dette fælles europæiske energidataområde bør lette datasamling og -deling gennem passende forvaltningsstrukturer og datadelingstjenester og understøtte kritiske energiaktiviteter, herunder transmission og distribution; understreger, at europæiske TSO'er, DSO'er og andre tidligere screenede elnetaktører skal være i stand til at drive nettet sikkert og intelligent og optimere dets anvendelse ved at integrere fleksibilitet og innovative teknologier i overensstemmelse med de centrale principper om interoperabilitet, tillid, dataværdi og governance; bemærker, at dataudvekslingsordninger også skal tage hensyn til interaktioner med parter fra lande uden for EU;

58. anerkender potentialet i fleksibilitet som et nødvendigt redskab til optimering af systemdriften, opretholdelse af systemets stabilitet og styrkelse af forbrugernes rolle ved at tilskynde dem til at ændre deres forbrugsmønstre; understreger vigtigheden af at gennemføre passende foranstaltninger for at sikre effektive prissignaler, der tilskynder til fleksibilitet, herunder fra alle slutforbrugere, og sikre, at alle ressourcer bidrager til systemsikkerheden, herunder ved at

---

1 Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Energi, Fraunhofer-Instituttet for Forskning i Systemer og Innovation (ISI), Guidehouse, McKinsey the Company, TNO, Trinomics, universitetet i Utrecht, Berkhout, V., Villeviere, C., Bergsträßer, J., Klobasa, M., Regeczi, D., Dognini, A., Singh, M., Stornebrink, M., Hülsewig, T., Seigeot, V., Lenzmann, F.Breitschopf, B., *Common European Energy Data Space*, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2023.

fremskynde udbredelsen af intelligente målere og intelligente energieffektive bygninger og give adgang til data fra alle måleenheder; anmoder de nationale tilsynsmyndigheder om at anerkende innovationer og pilotprojekter vedrørende fleksibilitet i systemet, for så vidt som disse ikke har en negativ indvirkning på nettets overordnede balance og stabilitet, med henblik på fortsat at tilskynde til innovation;

59. opfordrer de nationale tilsynsmyndigheder til at arbejde tæt sammen med TSO'erne og DSO'erne for at vurdere fleksibilitetspotentialet og behovene i de nationale systemer i den nuværende og fremtidige planlægning under hensyntagen til tilstedeværelsen af industrien, store forbrugere, store producenter og lagringskapacitet; fremhæver navnlig den afgørende rolle, som lagringsaktiver, herunder langvarig lagring af elektricitet, der kan levere op til 100 timers elektricitet, kan spille med hensyn til at levere tjenester til håndtering af kapacitetsbegrænsninger til nettet; bemærker, at investorer i lagringsaktiver for at kunne levere disse vigtige systemtjenester har brug for stabile, langsigtede indtægtsmodeller, på samme måde som støtteordninger med succes har givet indtægtssikkerhed for aktiver til produktion af vedvarende energi;

Forsyningskæde, råstoffer og behovet for færdigheder

60. bemærker med bekymring, at den globale vækst i efterspørgslen efter netteknologier har lagt pres på forsyningskæderne og tilgængeligheden af kabler, transformere, komponenter og kritiske teknologier; fremhæver konklusionerne i Det Internationale Energiagenturs rapport fra februar 2025 med titlen "Building the Future Transmission Grid" (Etablering af fremtidens transmissionsnet)[1], hvori det lyder, at det nu tager to til tre år at anskaffe kabler og op til fire år at sikre store transformatorer, og at de gennemsnitlige leveringstider for kabler og store transformatorer næsten er fordoblet siden 2021;

61. er bekymret over de lange leveringstider for mange netteknologikomponenter, er fortsat fast besluttet på at bevare det europæiske teknologiske lederskab inden for netteknologi og understreger behovet for innovation for at udvikle, demonstrere og opskalere europæiske højkapacitetsnetteknologier og innovative netforbedrende teknologier;

---

1 Det Internationale Energiagentur, "Building the Future Transmission Grid – Strategies to navigate supply chain challenges" (Etablering af fremtidens transmissionsnet – Strategier til at håndtere udfordringer i forsyningskæden), februar 2025, https://iea.blob.core.windows.net/assets/a688d0f5-a100-447f-91a1-50b7b0d8eaa1/BuildingtheFutureTransmissionGrid.pdf.

62. understreger, at kritiske og strategiske råstoffer er afgørende for netinfrastrukturen, og at efterspørgslen efter aluminium og kobber forventes stige med henholdsvis 33 % og 35 % frem til 2050[1]; noterer sig Kommissionens afgørelse om at anerkende visse projekter vedrørende kritiske råstoffer som strategiske projekter i henhold til forordningen om kritiske råstoffer[2] med henblik på at sikre adgang til disse vigtige materialer og diversificere forsyningskilderne; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at øge genanvendelsen og støtte strategiske partnerskaber og handelsaftaler med henblik herpå;

63. fremhæver behovet for at styrke netforsyningskæderne for at øge forsyningen af netteknologier til overkommelige priser og dermed begrænse de omkostninger, som forbrugerne skal bære via netgebyrer; opfordrer til en strategisk tilgang til erhvervelse af netrelaterede energiteknologier, komponenter eller kritiske materialer for at undgå at blive afhængig af enkelte leverandører uden for EU;

64. mener, at en holistisk, koordineret, langsigtet netplanlægning på tværs af hele det europæiske energisystem er nødvendig for at løse flaskehalsen i forsyningskæden, og at en sådan planlægning giver producenterne den nødvendige gennemsigtighed og forudsigelighed til at planlægge stigninger i produktionskapaciteten på passende vis; mener, at en sådan planlægning skal være pålidelig og muliggøre nye forretningsmodeller som f.eks. langsigtede rammeaftaler og kapacitetsreservationskontrakter;

65. opfordrer indtrængende til størst mulig standardisering af vigtigt elnetudstyr, så vidt det er teknisk muligt, via en fælles teknisk vurdering foretaget af Kommissionen, DSO'erne, TSO'erne og industrien, der dækker alle spændingsniveauer, således at produktionen kan øges, priserne sænkes og leveringstiderne afkortes, samtidig med at interoperabiliteten mellem systemerne fremmes;

---

1 KU Leuven, Eurometaux, "Study quantifies metal supply need to reach EU's climate neutrality target" (Undersøgelse sætter tal på de metalforsyninger, der kræves for at nå EU's klimaneutralitetsmål), den 25. april 2022, https://www.eurometaux.eu/media/hxdhepyp/press-release-study-quantifies-metal-supplies-needed-to-reach-eu-s-climate-neutrality-goal.pdf.

2 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1252 af 11. april 2024 om fastlæggelse af en ramme for at sikre en sikker og bæredygtig forsyning med kritiske råstoffer og om ændring af forordning (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 og (EU) 2019/1020 (EUT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

66. understreger det presserende behov for at afhjælpe manglen på arbejdskraft i energisektoren; bemærker, at Kommissionen har anslået, at arbejdsstyrken i energisektoren skal øges væsentligt for at udbrede vedvarende energi, opgradere og udvide nettene og fremstille energieffektivitets- og netteknologier og andre relevante teknologier; beklager, at 15 af medlemsstaterne melder om mangel på elektromekanikere og elinstallatører, hvilket øger DSO'ernes og TSO'ernes personalebehov; fremhæver, at arbejdsstyrken på energiområdet skal vokse med 50 % senest i 2030 for at understøtte udbredelsen af vedvarende energi[1], netudvidelse og energieffektivitet, og at der skønnes at være behov for yderligere to millioner job inden for eldistribution senest i 2050; opfordrer til uddannelses-, opkvalificerings- og omskolingsinitiativer, der prioriterer netrelaterede færdigheder, for at afhjælpe denne mangel på færdigheder; hilser partnerskaber mellem universiteter og virksomheder og målrettede EU-akademier for færdigheder i strategiske sektorer, herunder net, velkommen; opfordrer DSO'erne og TSO'erne til at diversificere deres arbejdsstyrke, bl.a. ved at øge kvinders deltagelse;

67. gentager, at medlemsstaterne og EU bør samarbejde om at tilpasse de relevante kompetenceprogrammer og udvikle bedste praksis for at imødekomme den voksende efterspørgsel efter færdigheder på alle uddannelsesniveauer med særligt fokus på at tilskynde til kønsbalance i sektoren;

68. fremhæver den afgørende rolle, som SMV'er og EU's virksomheder spiller i forsyningen til teknologisektoren til elnettet; påpeger behovet for at sikre adgang til økonomisk overkommelig elektrificering og samtidig begrænse omkostningerne i forbindelse med forsyningskæden og sikre en kvalificeret arbejdsstyrke;

Offshore

69. anerkender den strategiske relevans af offshoreudvikling for opnåelse af EU's mål om energiuafhængighed, øget anvendelse af vedvarende energi, et modstandsdygtigt og omkostningseffektivt elsystem og klimaneutralitet senest i 2050; understreger vigtigheden af fuldt ud at udnytte potentialet i Europas fem havområder til offshoreenergiproduktion; fremhæver den særlige betydning af Nordsøen (som omfatter det geografiske område Nordsøen, herunder Det Irske Hav og Det Keltiske Hav), der giver gunstige forhold og det højeste potentiale, med et aftalt mål om en installeret offshoreproduktionskapacitet på 300 GW senest i 2050 inden for rammerne af Nordsøenergisamarbejdet; glæder sig over de fremskridt, der er gjort i denne henseende; understreger behovet for at udvikle et formasket offshorenet, herunder

---

[1] Kommissionens meddelelse af 5. marts 2025 med titlen "Færdighedsunionen" (COM(2025)0090).

hybridsamkøringslinjer, især i Nordsøen, for fuldt ud at udnytte offshorepotentialet og forbedre integrationen af elmarkedet; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at styrke det regionale samarbejde om netplanlægning og energisamarbejdet i alle havområderne med EU's nabolande, navnlig Det Forenede Kongerige og Norge, især inden for offshorevindudvikling og planlægning og fremstilling af elnet;

70. fremhæver behovet for en stabil og forudsigelig lovramme, der sikrer de mest optimale handelsordninger for at skabe den nødvendige tillid blandt investorerne til at støtte udviklingen og sammenkoblingen af offshorenet- og offshorevindenergiprojekter og dermed sikre et effektivt marked og effektive grænseoverskridende strømme, herunder med lande uden for EU; understreger nødvendigheden af at styrke de nationale net, hvor det er nødvendigt for at maksimere fordelene ved offshoreenergi; anerkender, at en kombination af offshoretransmission med produktionsaktiver (offshorehybridprojekter) vil være en integreret del af et effektivt netsystem, da dette har flere fordele for det europæiske energisystem, men at der stadig mangler den rette lovramme for at tilskynde til de nødvendige investeringer;

Samarbejde med lande uden for EU

71. opfordrer medlemsstaterne til at øge samarbejdet og koordineringen med ligesindede lande uden for EU såsom Norge og Det Forenede Kongerige; minder om, at udviklingen af elinfrastruktur til udnyttelse af Nordsøens havvindpotentiale er en fælles prioritet for både EU og Det Forenede Kongerige;

72. fremhæver behovet for en pragmatisk og samarbejdsorienteret tilgang til handel med elektricitet mellem EU og Det Forenede Kongerige; opfordrer Kommissionen til at arbejde tæt sammen med den britiske regering for at nå til enighed om en gensidigt fordelagtig handelsordning, der styrker forsyningssikkerheden og vejen til nettonulemission for begge jurisdiktioner; mener desuden, at handelsordningerne kan gøres endnu mere effektive; opfordrer Kommissionen til at samarbejde konstruktivt med sine britiske kolleger om dette spørgsmål;

Regionerne i den yderste periferi

73. understreger de unikke udfordringer, der gør sig gældende for regionerne i EU's yderste periferi og andre områder, der ikke er forbundet med det europæiske elnet; fremhæver deres afhængighed af import og deres høje sårbarhed over for strømafbrydelser og ekstreme klimafarer; bemærker vigtigheden afat udvikle modstandsdygtige og autonome energisystemer gennem lokal netudvikling og renere energiproduktion; opfordrer Kommissionen til at imødekomme disse regioners specifikke behov i pakken om

europæiske net og foreslå yderligere økonomisk støtte til at øge autonomien af deres energisystemer og afhjælpe deres mangel på sammenkobling og bredere nettilslutningsfordele;

°

° °

74. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.